

ნება დაარსებული. ორისათვის უკვე დაიჭირავეს სადგომი: ერთი ავღობარში, კახეთის ქუჩის მახლობლად, ივანოვის სახლში, ხოლო მეორე—ოლგას ქუჩაზედ თავ. ივ. მაჩაბლის სახლში. ამ უამად მესამე სასწავლებლისთვის დაეძებნენ ბინას დიდუბეში.

ტფილისის ქალაქის გამგეობამ სთხოვა ტფილისის ოლქის სასამართლოს ბრალმდებელს, რომ სამართალში მიეცით ახ. კობიაშვილი, რომელმაც სცემა ქალაქის ინჟინერის თანამდებობის აღმასრულებელს მუხარინსკისაო. გამგეობამ ამასთანავე წარუდგინა ბრალმდებელს სასანიტარო-სამკურნალო ინსპექტორის გ. ნ. სტეფანოვის მოწმობა იმის შესახებ, რომ მუხარინსკი მძიმედ არის დაზარებული ცემისაგანაო. ბ. ნის სტეფანოვის გარდა მუხარინსკი შემოწმებულ იქნა ქალაქის მკურნალის ზენონიციუს მიერ მე IV ნაწილის ბოქსის ლოლადის თანადსწრებით, რომელმაც მუხარინსკი არ იცნო მძიმე დაზარებულად. ასეთ უთანხმოებისა გამო ბრალმდებელმა მიჰმართა პოლიციისტიერს, რომ გამოიძიე ეს საქმე და გამოარკვეე მკურნალთა შემწეობით ის, რომ მომავალში მუხარინსკის ჯანმრთელობა უზრუნველყოფილია თუ არაო.

13 ივლისს ქ. სოხუმში საჯაროდ ჩამორჩობილ იქნა ცნობილი ყაზლი მამირა-აბრამ-ივა გამისონია, რომელმაც სოხუმის ოლქის გულაუთის ნაწილის უფროსი პორუჩიკი ჩიქოვანი დასჯა.

გაზ. „კავკასი“ სწერს, რომ მხანველ-გამსესხებელი ამხანაგობა დააარსონო. ამხანაგობის მიერ შემუშავებული პროექტი წესდებისა უკვე წარედგინა დასამტკიცებლად შინაგან საქმეთა სამინისტროს, მაგრამ ზოგიერთ პარაგრაფების ნორმალურ წესდებასთან შეუთანხმელობისა გამო უკანვე დაუბრუნდებათ ამხანაგობის დამაარსებელთ ჯეროვან ცვლილებათა შესატანადაო.

გაზ. „ტ. ფურ.“ ატუბონუბენ

მანიორწავლებელს ენა-პირი რას იტყვის—აღმოსტევაში! ნეტა, რად გა-მაჩინა ღმერთმა... ან იმდენი სულიერი ძალა, ხასიათის სიმგრე მინც მომცა, წუხანდელისებურ განსაცდელს კვლავ უზიფათოდ გაუძლო. შენს წინ გაშლილი სუფრა... მუცელი თავში გცემდეს, გიბრახუნებდეს, მინც თავი შეიკავო, რომ იმ საზიზღარის მიერ ნასყიდს არაფერს არ დააწო ხელი. წუხელის ის-ის იყო კინადამ თვალ-გულმა არ წამძლია, ისე ამერია ცოფ-მორეულსავით თვალევი ვახშის დანახვანედ. მაგრამ რამ შემაყენა, მიხსნა განსაცდელისაგან?! ჰო, იმ საქვეყნოდ პირში ჩაფურთხების გახსენებამ... მაგრამ ამ მოგონებას ამდამაც შეუძლიან იქონიოს გავლენა, გასჭრას, თუ ხლმეორედ გამეორდა გულის თქმათა ორჭოფი მდგ-მარეობა?.. ოპ, ღმერთო, რათა ვარ ესეთი უბედური, რომ ერთი მეგობარი, გულ-შემატკივარი, მშველელი არ მამაღია ცხოვრების ზღვის ამოპოჭრებულ ტალღებს გადამარჩინოს, სამშვიდობაში გამიყვანოს!...

მეგობრის გახსენებისათვის ბაბა-ლეს თვალ-წინ ფორე წარმოუდგა.

პეტერბურგიდან, რომ საერო განათლების სამინისტრომ დაადგინა ტფილისის გუბერნიის საერო სასწავლებელთა ინსპექტორის მესამე თანამდებობა დააარსოსო.

ქუთაისი. კვირას, 19 ივლისს, აქ გამართეს წარმოდგენა ახალგაზდა სცენის მოყვარეებმა. წარმოდგენის „ბაიყუში“, „მონადირე“ და ვოდევილი „არც აქეთ არც იქით“. წარმოდგენამ სასიამოვნოთ ჩაიარა და ხალხი კმაყოფილი დაიშალა. წარმოდგენა საქველ მოქმედოდ იყო გამართული.

დაბა ჩხი, (რაქის მახრა). ხუთი კვირა შესრულდა მას შემდეგ, რაც აქეთ წვიმის ცვარი არ გადმოვარდნილა. აღრე ნათესი სიმინდები ლამის ბურნუთივით მოსაფშენელი გახდეს. ყანები სრულიად გაიჭრა, მაგრამ, ვგონებ, რომ არც იმის მოსავალი უნდა იყოს კარგი. საზოგადოთ, რაქაში არ არის სარწყავი ადგილები, როგორც მაგალითად კახეთში და სხვაგან და ამიტომ აქაური გლეხი ბუნების შემყურებელია, თუ დროზე გაუფადრდა, ხომ კარგი, თუ არა და, უნდა მოელოდეს შიმშილს.

სოფ. ზედა ხუჩი, (სენაკის მახრა). ის ადგილები, სადაც ქვის ნახშირი აღმოჩნდა, ეკუთვნის ამ სოფლის აზნაურთ ჩიქოვანებს და იმათ გლეხობას. ეს ადგილები არის რკინის გზის სადგურებიდან 28 ვერსის სიშორეზედ. გზა ისეთია, რომ თავისუფლად მიდიან ეტლები. თუ ამ საქმემ ისე იჩინა თავი, რომ ღირის მიღების მოშობა, რა თქმა უნდა, თვით შემამულებსაც შეუძლიან თავიანთი სიმდიდრე უცხოელებს აღარ ჩაუგდონ ხელში. აქაურ მემამულეებს რა აქვთ შესაწუხებელი? ადგილები იმათია, მუშაობაც მაგათ იციან, ბევრი მათგანი საქმის მცოდნენიც არიან, მხოლოდ საქირთა მთავრობის ნება-ართვა საქმის დაწყებისათვის.

სოფ. კრეჯვი, (გორის მახრა). მ. სულის აქ იყვნენ ი. დ. სულხა-

იმისი ხუტუქი თმა, ქერა-ბუზური წვერ-ულვაში, კობტა, მოყვანილი ცხვირი, ცოტა მოგრძო, ლამაზი პირი-სახე; იმისი დიდრონი მიხაკის ფერი თვალები... როგორც ერთ სოფელენი თითქმის პატარაობიდანვე იცნობდნენ ესენი ერთმანეთს, მაგრამ დაახლოვებით ამ უკანასკნელ ხანს დამეკობრდნენ. ისეთი დღე არ დაღამდებოდა, ერთმანეთი არ ენახათ სადმე მიყრუებულ ადგილას. რა ბედნიერი, სასიამოვნო იყო ის წუთები, როდესაც ფორე აღერსიანს, ტბილ-სარეტარო სიტყვებს ჩასჩურჩულებდა, სამუდამო ერთგულებას, განუყრელად ცხოვრებას პირიდებოდა. რას წარმოიდგენდა გულ-უბრყვილო ბაბაღე, თუ ეს სიამოვნება წუთიერი იქნებოდა, შარშანდელ თოვლსავით მყის განქრებოდა. ან ის მაინც რატომ ვერ იფიქრა, რა ხასიათის პატრონი არიან ფორეს დედამამა. ნამეტნავად იმისი დედა სალომე. თუ გააშრდა, ცხენიან კაცს დაბლა ჩამოიდგებს. სიზოობავე, ღონე არ შესწევს თუ! ქვეყნის სარიელს, ლანძღვა-თრევის თქვენს თავზედ მოიღებს ისე, რომ თითონ წარბსაც არ შეიხრის, თითქოს აქ არა მოკ-

ნიშვილი და მღვდელი კონტრი-ძე, რომელთაც დაათვალიერეს ძველი შენობა, სადაც უნდა აშენებულყო სკოლა და როგორც მოსალოდნელი იყო, აღმოჩნდა უფარგი-სი ადგილიც და შენობაც. ადგილობრივმა თავ. ფავლენიშვილებმა დაუთმეს, ე. ი. შესწირეს სამასი ოთხკუთხი საყენი ადგილი სკოლისათვის. აი ამ ადგილზე, რომელიც ჩვენ შესაფერად მიგვაჩნია, უნდა აშენდეს შემდეგი შენობა: ოთახი მოსწავლეთათვის თორმეტი არშინის სიგეცხრა არშინი სიგანე და ექვსი სარკმელი. ორი არშინი დერეფანი, ორი ოთახი მასწავლებლისთვის ხუთ-ხუთი არშინი ორ-ორის სარკმელით და ექვსი არშინიცი აივანი.

თქმა არ უნდა, რომ წინანდელს ადგილს და შენობას ერთი ათად გმჯობინება, მაგრამ მოიჯარადრე შენობისა დიდს უარზე იყო—ვიზარალებო!.. კარგა ხნის ბაასის შემდეგ მოუმატეს თხუთმეტი თუმანი. ასე რომ დღეს ზემო მოხსენებული შენობა სკოლისა გაცემულია ას ხუთ თუმნად. ადგილობრივი გლეხ-კაცობა დიდი წინააღმდეგია ადგილის შეცვლისა, რადგან ბეჩავთ მეტად ეძნელებათ მეტი გროშის გაღება. ამ შემთხვევაში არც გაიმტყუნება ერედველი გლეხი, თუ მხედველობაში მივიღებთ მათს გაპირვებას. სხვათა მრავალთა შორის ჯერ სამისი თუმანი წარსულის წლების სახელმწიფო ხარჯი (ფოსტის ფული) ვალად აძვეს სოფელს. მამულის სიმვირე გამოურჩენლობა, ათას გვარი სხვა საბატონო, სახელმწიფო და წვრილი სასოფლო ხარჯი, რომელიც მოსახლეობისათვის მიზროდ დასაკირია მისთვის, დღეს სკოლის ხარჯშიაც თუ არავინ დაეხმარა!.. მამა კონტრიძემ აღუთქვა თითქმის ნახევარის ფულის შეგროვება, მხოლოდ გლეხებს დევალათ მასალის მიზიდვა ახლად ამორჩეულს ადგილზე, მაგრამ ამასაც უარს ჰყოფენ!

ასე და ამ გვარად ჩვენი სკოლის საქმე ჯერ კიდევ საეჭვოდ მიგვაჩნია. როგორც შევიტყუეთ, გორის მახრის უფროსს მოუთხოვნია (ნობა: მამისა-

ყოლია-რაო. თავად არწივისებური ცხვირი რა რიგ მოეკრუნჩხება ხოლმე, სახეზედ ხო ნულარავინ შეხედავს, გიცი-ქსუი მოზვერივით თვალებს აბრიალებს, ენთება. მოდი და აბა ისინი ბაბაღესთანა საწყაუსს, უფვარ-ტომო ობოლს რძლად ინდომებდნენ, სახლში ფეხს დაადგემენებდნენ, აბოგინებდნენ?!

განა არ იცოდა, სალომე როგორ დაქაჯალბებდა ფორეს, როგორ თავს ეველებოდა, იმზედ ამოსდიოდა, ჩასდიოდა მზე; ფორეთი სულ დემულობდა სალომე, სულ იმის ფიქრ-ზრუნვაში იყო, როდის იქნება ჩემმა შვილმა კურსი გაათავოს, რომ ერთი მდიდარის დედამამის შვილი მოვგვა-რო ცოლადაო. ჩემმა შვილმა უზრუნველად, ბატონურად იცხოვროს, სხვას აღარ დანატროს მდიდრული ცხოვრებაო. სიზმარშია-კი თურმე სულ მდიდარი სასძლო ელანდებოდა და ეს დახატული მომავალი გულში სალოცავ ხატად ესვენა, დილა საღამოს მის წინ იდრეკდა მუხლს, კეთილ-სუნთლოვან გუნდრუქს უკმევდა. აბა სად ეცალა ბაბაღეს ამებს დაპკვირვებოდა, როდესაც ფორეს სიტყვები გულში თავს ბრუ-დამსხმელ

ხლისმა იღონა რამე სკოლისათვის, თუ არაო.

ოთხშაბათს, 22 ივლისს, დილის 10 საათზე, ვერის ხილზე, ვილაც ორმა ბოროტ-გამზრახველმა ქუთაისის გუბერნიის სოფ. სვირის მცხოვრებელი იოსებ ზარანძე გაძარცვეს. ზარანძე ამ დღეს თურმე ჩამოსულა სოფლიდან, ბოროტ-გამზრახველთ შეუმნევიათ, რომ ჯიბეში ფული ჰქონია და უკან დასდევნიდნენ. ვერის ხილზე მივარდნიან ზარანძეს. გაუძარცვიათ და შემდეგ ორივე გაქველან. ზარანძეს ერთი ბოროტ-გამზრახველთაგანი შეუპყრია და გადაუცია პოლიციელისათვის. შემდეგ გამოსდგომია მეორე ავაზაკს, დასწევია ვერის აღმართზე და ისიც იქ შეუპყრია. ბოროტ-გამზრახველნი ყოფილან ტფილისის მცხოვრებნი მიხეილ ბაღდასაროვი და მანუა ოპანეზოვი.

დაბბტ სოფელი

(მოწერილი ამბები)

სოფ. ახალქალაქი, (გორის მა-ზრა). ჩვენს სოფელში ითვლება 400 კომლეზე მეტი მცხოვრება, გარდა თავად-აზნაურებისა. ოცი კომლეც თავად-აზნაურნი იქმნებან. საზაფხულად აქ ძლიერ ბეკრი ხალხი მოდის, რადგანაც ზაფხულდობით აქ საკმაოდ გრილა და გარდა ამისა გრავალის სადგურდგან მოსვლა ძლიერ მარჯვეა. თითო კაცს ორ ბაზად ამოაყვანს ეტლი. 21 აქლისს სამხისს საკეკესია სოფლის დაბაზში გამართულ იქნა წარმადგენა საკეკე-მამკეკედ. წარმადგენს რუსულად „ЗДѢШНИЕ ПРОКАЗНИКИ“, ქართულად — „იჭკიანია“. დიკერტისმენტის შემდეგ გამართა რეკვა. ამბობენ, რომ შემოსავალი 120 მანეთზედ მეტი უნდა იყოსო.

ყანბა გააჭრა. კალას, ცოტა არ ითოს. ხალხი შეუშავა 22 აქლისის დამე მოსვლამა წვიმამ. გავაფიანგან დამწვარს სამანდს-კამა, რა თქმა უნდა, ეს წვიმა მოუხდება.

ეს ერთი კვირას, აქედ რადაც ავად-მყოფობა განდა საქანდისა, რომელ-მაც ათადე ხანი ამსკურმლა. გახს, რომელადე-კი სუსხანს ზამთარს გადაჩა, ძლიერ კარგად სსხა. წელს თითქმის ყველა გენასის პატრანმა უწამლა გახსა.

აქვე არ შეკვიდიან არ მოკისე-

ბედნიერების ნექტარად ეწვეთებოდა: „თავს შემოგველები, ქვეყანას თავისის ავლა-დიდებით შენ განაცვალე, მტლედ დაგვლები, შენი ფერხთ-მტვერი გავხდები, ჩემო სულის კოკობო, ია-ვარდო, ოლონდ შენი ათქვირებული, ბროლი გულ-მკერდი, შენი ფირუზის მზავსი, ეშხით აღსავსე, ლხენა-სიამოვნების მურქვევი თვალევი მე მეკუთვნოდეს... ბაბაღეც მიენდო, პიტალო, ხალასი, ანკარა ეჩვენა ეს მომზიბველი სიტყვები. აი ერთი თვეც, კურსს შევასრულებ და ჩვენ შეუღლებამ-შეკავშირებას წინ აღარაფერი არ გადაელობება, თვით ძალნი ჯოჯოხეთი-სანიცი-კი ვერ შექმურავენ ერთმანეთში დადებულს აღთქმას“. ფორეს დაშაქრული, მომჯალაფებელი სიტყვები სამოთხისებურ ნეტარებას აგრძობინებდა ბაბაღეს და ავიწყებინებდა შინ დედინაცვლის ბუზლუნს და ყოველდღე საყვედურით ცხვირის გახვრეტას. ბაბაღეს ბედის ვარსკვლავი მაშინ დაშავებულდა, ცას მოსწყდა, როდესაც დედა მოუკვდა და იმისმა მამა ალექსიმ მეორე, სამ-გერიანი ცოლი შეირთო. იმ დღედგან ამის მა-

ნოთ შემდეგი უსიამოვნება, სადგურ-გრავალზე გამოგზავნადა გუბიაო. და წერალება სახლქალქში დროზედ არ მოდის. მაგალითად, ერთს კაცს ტფილისადგან 18 აქლისს გამოგზავნილი წერაელი მხოლოდ 21 აქლისს მოუვიდა, ე. ი. მეოთხე დღეს, სულ-კი ტფილისადგან სახლქალქამდე სამის საათის სავალა (რკინის გზითა და ეტლით). პეტერბურგიდან ტფილისში ფოსტა შესუთ დღეზე მოდის და ტფილისი-დან სახლქალქამდე-კი თასს დღეს უნდება. დაუდევრობა ამაზე მეტი-და იქმნება!

რიონ-ბაღმის კუთხის ამ-ქარბი

აბრეშუმის პარკი და მისი ვაჭარ-ჩარჩები.—სიმინდის გაძირება და ვაჭრების ზარალი.—ახალი მანასალისები და ჩვენის გზების ბედ-იბადლი.—ჩვენი კუთხის ეტლები, „ნესტორისტები და იოსებისტები“. მათი ყვინილ-მამლობა და „კომპანიარების“ შექმნა.—სწავლა-განათლების სხივმა ჩვენს მიმალულ კუთხეში ჯერ ვერ შემოანათა.—ორთოდე სიტყვა ამალღების მეორე კლასიან სარეველო სკოლის შესახებ.—ოთხ-საწოლიან ქსენონის დაარსების შესახებ ს. ამაღლებაში.—ქურდობა.

(დასასრული *)

დაბა სამტრედიიდან ს. ვანამდე მესამე წელია, რაც დილიეთანსები დიდის. ს. ვანში ჰქონდა დილიეთანი ოთხ ცხენიანი ნესტორ ლორთქიფანიძეს, რომელსაც ყოველ დილაობით სამტრედიიაში ჰგზავნიდა; სამტრედიიდანაც ყოველ დილაობით აქეთ მოდიოდა დილიეთანი იოსებ გოგოძისა; ვანის დილიეთანი რომ ცხრა საათზედ გადიოდა სამტრედიისკენ, აქედ დროს სამტრედიის დილიეთანი გამოდიოდა და ს. ტობანიერში შეხვდებოდნენ ხოლმე; შემდეგ იმავე დღეს ვანის დილიეთანი სამტრედიიდგან გამოდიოდა ნაშუადღევს მესამე საათზედ და ვანიდანაც იმ დროს გადიოდა დილიეთანი; სამტრედიიდან ს. ვანამდე ითვლება 17 ვერსი, დილიეთანის ფასი 50 კ. იყო ერთის გზისა. ერთხანს საქმე ჩინებულად

*) იხ. „ივერია“, № 156.

მასაც აღარ გაუხარნია, კეთილი აღარ უნახავს. ალექსის ამდენი გერების შენახვა არ ებიტავებოდა, ეძიმებოდა, მის ცოლ დარიკოს-კი ბაბაღე ეკავებოდა ქირივით, სულ ამრეზილი უყურებდა. ამის გამო ჩაშხამებული ჰქონდათ ცოლ-ქმართ სიცოცხლე, აღარც იმათთვის მადლიანი ჰამა იყო, არც მოსვენებით შინ ყოფნ-ვერ გაუძლო ალექსიმ ამდენს ჯავრს, უმაღურს ცხოვრებას, ცოლის უკმება ნაღვლით შეზავებულ სიტყვებს, ბოროტისაგან თან გადაწყვა და უმწყო ბაბაღე დასტოვა უნუგეზოდ დედინაცვლის ხელში. ბაბაღეც გამოჰსა-ღმებოდა წუთი სოფელს, ათას-წილად ერჩია. რა მადლი ჰქონდა ბაბაღეს სიცოცხლეს. დედინაცვალი პირში ლუქმას უთვლიდა. ჩემი თავი და შვილებიც გამპირვებია, შენი შენახვის თავი სადა მაქვს, თავში ქვა იცვ და შენ თავად გამოიკვებე მ ჩასახეთქი, დოლი-ყლაპია მუცელიო“. დღეებს თითებზედ სთვლიდა უბედური ბაბაღე, როდის იქნება ფორე დაბრუნდეს სახლში და ამ ჯოჯოხეთურ ცხოვრებას დაამღწიოსო. ის-კი არ იცოდა ბეუქარული, წინ რა უსაშინელესი მწუხარება მოელოდა... (დასასრული იქნება)

მილიონა, მაგრამ შემდეგ აურ-დაურ-რიეს: რასაკვირველია, ხან ერთ დილიტანს მოხვდებოდა ბლომად ხალხი, ხან მეორეს, ამისათვის დაეხარბათ პატრონებს ერთმანეთის შემოსავალი და ორნივენი ერთად დილა-სილაშის ორ-ორს ეტლს გზავნიდნენ, ვანიდგან დილით ორი დილიტანსი გადიოდა სამტრედიისკენ და იქილგა ნაც ერთად ბრუნდებოდნენ. ლორთქიფანიძემ დაუკლო ფასი და ვაჭხადა 40 კ., გოგოძემ მისის ჯიბრით გახადა 30 კ.; ორივე პატრონი დაილადა ჰმოულობდნენ მუშტრებს, მეეტლებიც სამტრედიის დეიქებდნენ მუშტრებს და მითარევედნენ დილიტანსისკენ. გაჩნდა ორი დასი: „ნეტორისტები“ და „ოოსებისტები“; ერთმანეთის ჯიბრით ორივე იღუპებოდა, მუშტრებს-კი უხაროდათ იაფად მისვლა-მოსვლა.

ამ რიგად დილიტანსების პატრონებმა ერთხანს იქილგეს, ხან ერთმა სძლია, ხან მეორემ; ბოლოს მათმა ყვინჩილ-მამლობამ შექმნა ახალი დასი, რომელიც შესდგა 40 კაცი-საგან, მონათლეს და უწოდეს სახელად „ამხანაგობა“. გადაეცა მათ ჩვენის საზარლო დილიტანსების ბედ-იღბალი; სოფლებში დუქნების კარებზედ გააკრეს განცხადებანი, რომ დღეიდგან ფასი მოგზაურობისა ვანიდგან სამტრედიამდე ეღირება 40 კ., ამ პირობით ამუშავეს დილიტანსები, ვიდრე გაწვიმდებოდა და გზები მშრალი იყო, როდესაც გაავადარდა და გზებიც ატალახდა, უსაქმელობით დაუძღურებულმა და წელ მოწყვეტილმა ცხენებმა დილიტანსი ვეღარა ჰზიდეს. მაშინვე აუწყეს ფასი და გახადეს ისევ 50 კ., ასე ეგონათ, ფასის აწვეით ცხენები უფრო გაიქცეოდნენ.

როდესაც შეკეთება სჭირია დილიტანსებს, ან ცხენებს მორთულობის გამოცვლა და საკვები, მაშინ „ამხანაგობა“ ერთმანეთს ედავეიან, არა, შენ უყიდე თივა და არა შენა. ამასობაში საბრალო ცხენებს ფერდი-ფერდს ეკვრება, ეტლებს აბაროგორ წაიღებენ მშიერი ცხენები! ავდარსა და ტალახში უნდა ვადმოხტეთ ეტლიდგან, სადაც დიდი ტლაპო შეგხვდებოთ, და ფხით უნდა გაიაროთ, თორემ თუ ჩასტოვეს ეტლი ცხენებმა შიგ, მერე საშველი აღარა აქვს საქმეს. როდესაც გზები მშრალია, მაშინ ხომ ფხითაც შეიძლება კაცი მოგზაურობას.

სწავლა-განათლების სხივმა ჩვენს მიმალულს კუთხეში ჯერ ვერ შემაინათ; ამ კუთხეში ითვლება 10 ათასზედ მეტი მცხოვრებელი და სულ არსებობს ხუთი თუ ოთხი რიგანად მოწყობილი პირველდაწყებითი სასწავლებელი; ერთი სასწავლებელი მოდის 2,000 მეტრ მცხოვრებელზედ და აბა როგორ დააკმაყოფილებს სწავლა-განათლების საქმეს! ყველაზედ უფრო დაქვეითებულია სწავლა-განათლებით ის ნაწილი კუთხისა, რომელიც შეადგენს ბაღდადის საბოქაულოს. ამისათვის საჭიროა ბაღდადის ბოქაულმა ბანმა ფაღავამ საერო განათლების დირექციის დახმარებით გაამრავლოს სკოლების რიცხვი; სულ იმის საბოქაულოში, თუ არ ვცდებით, სამი თუ ოთხი სასწავლებელი ითვლება. ბოქაულს შეუძლიან ბევრი რამ გააკეთოს თა

ვის საბოქაულოში, თუ-კი მოინდომებს!..

ეს ერთი წელია, რაც ს. ამაღლებაში დააარსა სასულიერო მთავრობამ სამრევლო მეორე კლასიანი სკოლა, რომელმაც უნდა მოამზადოს წერაკითხვის სკოლებისათვის მასწავლებლები; სასწავლებელს ჯერ საკუთარი შენობა არა აქვს, დროებით მოთავსებულია დაქირავებულს სახლებში. სკოლა დაარსდა ამაღლებაში იმ პირობით, რომ ამაღლებამ, ბზვანმა, ინაშაურმა და სხვა მახლობელ სოფლებმა გამოიღეს ერთგზობით დასახმარებელი ფული; მაგ., ბზვანმა იკისრა 1000 მან. შეწირვა. ამის გამო არჩეულ იქნა რამდენიმე კაცი, რათა გაეწერათ შეძლებისდაგვარად თვითოეულს კომლზედ ეს ფული; ბზვანში ირიცხება 300 ზედ მეტი მცხოვრებელი. ამორჩეულმა კაცებმა გასწერეს ეს ფული; ზოგს შეახვედრეს 4 მან., ზოგს 3 მან., ზოგს 2 მან., მეტად ღარიბები-კი მთლად განთავისუფლებულ იქმნენ. 12 ივლისს ფულის შესაკრებად ეკლესიის ეზოში მობრძანდა მომრიგებელ-შუამავალი ბ. ნი. ი. გ. ქავთარაძე, შეჭრიბა ხალხი და გამოუცხადა, ს. ამაღლებაში მთავრობამ სკოლა დააარსა, ამისათვის დროა ეხლა თქვენი შებირება შეასრულოთ; თვითონ მომრიგებელმა შუამავალმა შესწირა ორ ქვევზედ მეტი ადგილი. ხალხში ასტყდა ყოყმანი: იმათ ეგონათ, რომ რაკი ერთხელ გარდობიან, შემდეგ ყოველ წლივ უნდა ვიხადოთო, მომრიგებელმა შუამავალმა, ყველას აუხსნა საქმის გარემოება, მამაშვილურად ებაასა დიდხანს, შემდეგ დაიწყო ფულის შეკრება. იმ დღეს ორი საათის განმავლობაში შეიკრიბა 50 მანეთამდე. ეს სკოლა დიდ იმედს იძლევა და ღმერთმა ინებოს, ნათელი მოფენოს ჩვენს კუთხეში!..

გაზეთში წვიკითხეთ, რომ ქუთაისი, გუბერნიის სასოფლო-სამეურნალო საქმის განსაკუთრებულად დაარსებულ იქნა კომისია, რომელმაც საჭიროდ იცნო გამართვა 12 საწოლიანი სამეურნალოსი დ. ბაღდადში და სამტრედიის შუა და ეხლა, სჩანს, ერთი საკუთრად შეხვდება ჩვენს კუთხეს და დიდსარგებლობას მოუტანს ხალხს, ხოლო საჭიროა რიგანს და მოხერხებულს ალაგას იყოს გამართული. ამაღლებაში აფთიაქიც არის და ბაზარიც უნდა დაარსდეს. თუ ოდესმე მოხდა და მომრიგებელ-სასამართლოს ნაწილი დაარსდა, უსათუოდ დ. ამაღლებას ერგება, მერმე ერთი პოლიციის მოხელე და ფოსტაც თუ დაგვიარსდა, ჩვენს ბედს ძალიც აღარ დაჰყვეს!

ჩვენში ამდენს სიკეთესთან ქურდობაც თან-და-თან ჩაღდება. ამოვირიეთ „ხევის თავები“, მაგრამ ჯერ ვერაფერი გააკეთეს. ავნი ენანი ამბობენ, რომ ვითომ „ხევის თავები“ ჯიბას თავები“ გახდნენო. დასწყევლოს ღმერთმა, რას არ მოიგონებენ ამ ქორიანს ქვეყანაში!..

ნარკვევი

(ქურნალ-გაზეთებიდან)

ვინ არ იცის, რომ სოფლის მღვდელი უმეტეს ნაწილად ქონებრივად დაკმაყოფილებული არ არის. ზოგ სოფელში მღვდელი ისე ცოტას იღებს, რომ არამც თუ შეიღების აღზრდა, ოჯახის შენახვა-კი უძენ-ლდება. კარგა ხანია მთავრობამ ლაპარაკი აღძრა იმის შესახებ, რომ სოფლის მღვდლებს ხაზინიდან ჯამაგირი დაენიშნოთ. საზოგადოება და ქურნალ-გაზეთები ამ ამბავს სიხარულით მიეგებნენ. სხვათა შორის, აი რასა სწერს გაზ. „Виржев. Вѣд.“ ამ საგნის შესახებ.

„დავს სოფლის მღვდელს ეძლევა: ჯამაგირად ხაზინიდან 150 მანეთი ან ცოტა მეტი, ზატარა ნაჭერა მიწა სახნავ-სათესად და აშეათად ეკვლეასათან სახლიც. რასაკვირვებია, ცოლ-შვილის პატრონის მღვდლისათვის ეს საკმარისი არ არის. ამიტომ მღვდელი უკვე დონკსა დახარბეს, რომ გლეხებს მეტი ფული გამოართვას საკვლეასო წესების აღსრულების დროს. საზოგადოდ მართლ-მადიდებელი მღვდელი მეტად გაჭირვებულ მღვდელმარტოებს: ან უნდა ნახევრად მშაერ-მწუწრავად იყოს, ან გადევნა გაღატაკებულ-გაღატაკებულ სოფელს უკანასკნელი გრაში გამოართვას. ხოლო ეს უკანასკნელი გაჭირვება უკვე და ზატარას მღვდელსაც-კი ამიღებს და ამდაბლებს ხალხს თვალში.

ჩვენის აზრით, სოფლის მღვდლისათვის საკმარისია ჯამაგირად 900-გან 1,500 მანეთამდე ამის მიხედვით, რამდენა მრველი ეკვლება და რამდენ საქმეს გააკეთებს. სოფლის მღვდელი ისეთსავე პირობებში უნდა იყოს ჩაყვებული, როგორ პირობებშიავე საკრებო მკურნალთა ჩაყვებული და ისევე ასრულებდეს თავის თანამდებობას, როგორც ეს უკანასკნელი ასრულებს. მკურნალთა არჩენს უსასუადლოდ თავის ნაწილის უკვლავ აჯანმრთოთ, მაგრამ სამაგირად მას საკმაო ჯამაგირა ეძლევა. მღვდელმა—სულაერმა მკურნალმა—უნდა შესრულდეს უკვლავ წესი უსასუადლოდ, მაგრამ მკურნალთა იმა-საც იმდენა ჯამაგირა უნდა მაკრეს, რომ სანჯიკებზედ ეკვოს. დაქვს სოფელში გლეხი არა ერთსა და ორ მანეთსა ჰსარჯავს. მაშინ-კი ათათი მუშაიც საკმარისი იქნება თათობაზედ, რადგანაც ათათ მუშრობით სულ 60 მილაონი მანეთი შესდგება, ამასთან ჩამდე თუ საწმუნებო-რევი გრძნობა აღარ შეიღებს, არამედ უსამართლობასაც ბოლო მოკვება, რადგანაც ეხლა ხშირად ასეთი მაგალითები, რომ ღატობი, არაფრის არ მქონე გლეხი მღვდლის სასარგებლოდ წაღებულა რამდენიმე მანეთს იხდის, ხოლო მდიდარი სულ 50 კაპეკას.

შეუსამაშა ის, რომ მღვდელს, რომელიც სახელმწიფოს ემსახურება, არ ეძლევა ჯამაგირა ხაზინიდან ისევე, როგორც ეძლევათ სხვა მასამსახურებს—მოხელეებს, აფიცრებს და სხვათა“.

რუსეთი

უმადლესმა მთავრობამ განუმარტა ყველა ქალაქის საბჭოს, რომ

საბატო მოქალაქეთა არჩევანები ყოველთვის კენჭის ყრით უნდა მოხდეს ხოლმეო.

— მიწათ-მოქმედებისა და სახელმწიფო ქონებათა სამინისტროს განზრახვა აქვს ობოლთა თავშესაფარებს სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებელთა სახე მისცეს და დაუქვემდებაროს მიწათ-მოქმედების სამინისტროს.

— საერო განათლების სამინისტრომ განმარტა, რომ რეალურ სასწავლებლების მოსწავლეთა გამოცდის წესების მე-43 § ის თანახმად, რომელიც დამტკიცებულ იქნა 1895 წლის 29 აპრილს, მეექვსე კლასში სწავლა დამთავრებულს დამატებით კლასში შეეძლო გადასვლა მაშინ, როცა გამოცდის საერთო ნიშნად 3 1/2, ექმნებოდა, მაგრამ დღეიდგან ეს პარაგრაფი გაუქმებულ იქნა და სასწავლებლის მთავრობამ მოსწავლეთა გადაყვანის დროს მეექვსე კლასიდან დამატებით კლასში უნდა იხელმძღვანელოს წინაღ შემუშავებულ და გამოცემულ წესებითაო.

— მიწათ-მოქმედებისა და სახელმწიფო ქონებათა სამინისტროს წინაშე შუამდგომლობა აღძრული იმის შესახებ, რომ მუდამ წელს ხეტის მრეწველთა კრებები იმართებოდეს ხოლმეო.

— ამჟამად გზათა სამინისტრო არღვეს საერთო წესებს ვაგონებში საწოლ აღვილების ბილეთების გაყიდვის შესახებ მთელის რუსეთის რკინის გზების გამგეობათა სახელმძღვანელოდ.

— ბოლთა ტე უბატრონა ბავშვთა თავშესაფარების საქმის განსაკარგებლად ამ თავშესაფართა მთავარ სამზრუნველოს შეუდგენია ვრცელი პროექტი ობოლთა სასოფლო თავშესაფარების ნორმალურ წესდებისა და დაუზრუნავი ყველა საგუმბერნო კომიტეტისათვის თავიანთ აზრის გამოხატვით.

— რამდენისამე კაცის თაონობით პეტერბურგს არსდება თურმე განსაკუთრებული სასწავლებელი, საიდგანაც განდევნილ იქმნება ეგზამენი და მოსწავლეთა ცოდნის აღსანიშნავი ნიშნები. სასწავლებელს სავნად ექმნება მოსწავლეთ სწავლა-ცოდნის შეძენის სურვილი აღუძრას და შეასწავლოს ის სავანი, რომელშიაც უფრო მეტს ნიქსა და უნარს გამოჩენს. მოსწავლეთ შესწავლიან აგრეთვე გიმნასტიკას და სხვა-და-სხვა გვარ ხელობას. ეს სასწავლებელი მოქმედებს დაიწყებს ამ სამოსწავლო წლიდგან და პირველ ხნობით დაარსებულ იქნება 1 და 2 კლასი.

— ამჟამად გამოქვეყნებულ იქნა ახალი წესები რკინის გზის მატარებლებით ძაღლების გადაყვან-გადმოყვანის შესახებ. ამ წესებით მსურველს შეუძლიან სახალხო მატარებლის ვაგონით წაიყვანოს ძაღლი სადგურის უფროსის ნება-რთვისამებრ იმ პირობით, რომ მოგზაურთ არავითარი შეწუხება არა ჰქონდეთ ძაღლისაგან. თუ ერთმა მოგზაურმა არის უსიამოვნება განაცხადა, მაშინვე ძაღლი საქონლის ვაგონში უნდა იქმნეს გადაყვანილი.

უცხოეთი

კანძული კუბა. კუბის მემბო-ბეთა მთავარ წინამძღოლს გენერალ

გომესს შემდეგ პროკლამაციები მოუცია: „ახლოვდება ის დღე, როდესაც ომს ბოლო მოეღება და თავისუფალი კუბა დამოუკიდებელ ადგილს დაიჭერს ქვეყნის განათლებულ და თავისუფალ ერთა შორის. თქვენგან არის დამოკიდებული, რომ ეს ცვლილება რაც შეიძლება მალე მოხდეს... ამოარჩიეთ მმართველებად ისეთი კაცები, რომელნიც ცნობილი არიან პატიოსნებით და კეთილსინდისიერებით. თქვენ მიერ არჩეული მინისტრები და მოხელეები სიმდიდრეს არ უნდა გამოუღდნენ მაშინ, როდესაც კუბელები შიმშილით იხოცებიან. პირველი იმათი საზრუნავი ქვეყნის კეთილ-დღეობა უნდა იყოს. თავიანთი ძალა ბოროტად არ უნდა მოიხმარონ. თქვენთვის ისეთი უფროსები არ არის საჭირო, რომელთა ცოლებიც აბრეშუმსა და ხავერდში ეწყობიან. ჯერ მცხოვრებელთ საქმელი ჰური მოუპოვონ და მერე იზრუნონ თავიანთ თავზედ.

გამარჯვებამ უნდა გავაბატონოთ, აგამალოთ და არა გავაბამყოთ. დღეიდგან უნდა დავივიწყოთ ყოველი მტრობა და შური. ვინ-კი პატიების ღირსია—ყველას უნდა ვაპატიოთ დანაშაულობა. მხოლოდ სიყვარულსა და უანგარების შეუძლიან კაცის ამაღლება და გაბედნიერება... სიამაყემ მრავალ კაცს მოუსწრაფა სიკოცხლე; მთელი ერთ-კი დაღუპულა იმისაგან... არ დაივიწყოთ, რომ მახვილი თუმცა ომის დროს ძალიან კარგია, მაგრამ მშვიდობიანობის დროს სრულიად გამოუსადეგარია. თქვენ უნდა ეცადოთ დააარსოთ რაც შეიძლება მალე საბოქაქო გამგეობა. ჩვენი საქმეები ჩვენ თვითონ უნდა განვაგოთ. დაუმტკიცოთ შეერთებულ შტატებს და მთელ ქვეყანას, რომ ჩვენ თვით-მმართველობისათვის მომზადებული ვართ. ვეცადნეთ საქმე კარგათ წავიყვანოთ, ვეცადნეთ, რომ შემდეგშიც არ დავკარგოთ დამოუკიდებლობა და თავისუფლება... კერძოდ მე ბედნიერი ვიქმნები, როდესაც ჩემს მრავალ ტანჯულს სამშობლოს თავისუფალს და აღყვავებულს დავეინახავ“.

მსპანიბა. როგორც მადრიდიდან იუწყებიან, ესპანიის სხვა და სხვა პროვინციაში ამბობება უკვე დაიწყა. გრენიდაში, მაგალითად, მემბობოხეთ უწყსოება მოახდინეს. გარიგაში მცხოვრებელნი სოფლის მოხელეთ თავს დაესხნენ. ბანკოსა და ვალდებორობაში მემბობოხეთა მთელი ბრბოები გაჩნდნენ. ჯარს ამ ბრბოებთან ვერაფერი ვერ გაუწყვია.

ოსმალეთი. გაზეთი „Petit Parisien“-ის სიტყვით ოსმალეთის ერთს ოფიციალურ გაზეთში შემდეგი წერილია დაბეჭდილი: მთელი ევროპა ოსმალეთის წინააღმდეგ მოქმედებს. ყველა სახელმწიფო იმასა სტდილობს, თავის ფხით გასთელოს სულთანისა და ჩამპილიანთა უფლებანი. ჩვენი ერთად ერთი მეგობარი გერმანიის იმპერატორია. სულთანის გულ-კეთილობამ თესლიის საქმეში ერთი-ორად და სამად უფრო გააოცა ევროპის სახელმწიფონი. დღეს ევროპის უსირცხვილობას სახლვარი აღარა აქვს. ოსმალეთს ეუბნებიან, კრიტი მემამოხეთ დაუთმეო, იმ მემამოხეთ, რომელნიც სულთანის

წინააღმდეგ აჯანყდნენ და იმის ჯარს ბრძოლა დაუწყეს. ერთმა დიდმა სახელმწიფომ ისიც კი გააბედა, რომ სთხოვა ოსმალეთს სულთანს უკანვე მიიღე გახიზნული სომხები, რომელნიც სამართლიან სასჯელს გაექცნენ და საზღვარ-გარეთ დაიძლინენ. სხვა სახელმწიფოები თავიანთ აგენტებს ჰგზავნიან მკვლელნიასა და ალბანიაში და ხალხს აჯანყებენ, ხოლო როდესაც ოსმალეთი მოისურვებს იმათ დასჯასა და პროვინციაში მშვიდობიანობის დამყარებას, ევროპა წინ ეჩხირება და წინააღმდეგობას აცხადებს.

დღის შემდეგ ამის მოთმენა აღარ შეიძლება. ოსმალეთისთვის ევროპის ასეთი საქციელი მეტად დამამცირებელია. სწორედ ამიტომ სულთანმა უარი შეუთვალა და აღარ შეიწყნარა ევროპის უკანასკნელი თხოვნა კრიტის შესახებ. თუ ევროპა შემდეგ შიაც ასე განაგრძობს, მაჰმადიანნი ისეთს პასუხს გასცემენ, როგორის ღირსიც ის არის. იმავე გაზეთის სიტყვით, ამ წერილის გამო, ევროპის ერთის სახელმწიფოს ელჩი შეეკითხა ოსმალეთის გარეშე საქმეთა მინისტრს. მინისტრმა ჯერ სწორედ პასუხი არ გასცა და უთხრა ელჩს, რომ ჩვენ პასუხს ვერ გავგებთ ყველა იმ წერილის გამო, რომელსაც გაზეთი დაბეჭდავსო. მაგრამ როდესაც ელჩი ასეთის პასუხით არ დაკმაყოფილდა და ხელ ახლა შეეკითხა, მინისტრმა მიუგო, რომ გაზეთის სასტიკი საყვედური გამოუცხადეთ და ყოველი ღონე ვიღონეთ, რომ შემდეგში ასეთი წერილი აღარ დაიბეჭდოს ოსმალეთის ქურნალ გაზეთში.

დამაკვირდი

იყავ მშვიდ და მდაბლ და წრფელ სიტყვითა, და წმიდა გონებითა ყოველთა მიმართ კაცთა, იყავ სიტყუა შენი ზომით და კაცი შენ ბატონა შენთა და კერძალე მადლად სიბაჟსა. ნეტარი იპოლიტე (X ს.)

გაშინოდას სიდაზიბისა, როგორც უარსის ბარატებისა და ქანების ბეჯისა, რომელიც არის დასაწყისი გაბნევისა.

ფარსადან გორგიჯანიძე
დასაბამი კეთილთა საქმეთა განშორება ბარატთა ანს.
წმ. ვფთვიმე

შურნალ-გაზეთებისადმი

ჩვენს გაზეთში დაბეჭდილი იყო, რომ შიციბერგენის კუნძულთან იპოვეს ბოლო, რომელშიც ჰნახეს ბარათი შემდეგის წარწერით: „1898 წ. ანდრე.“ გაზ. „Times“ ამტკიცებს, რომ ეს ბარათი იმ ანდრესიკი არ არის, რომელიც ჰეროსტატით წავიდა ჩრდილოეთის პოლიუსისაკენ, არამედ სხვა ანდრესი, სახელად ერნესტოსი, რომელიც წელს წავიდა ჩრდილოეთის პოლიუსისაკენ.

8 ივლისს ნიუ-იორკის მახლობლად დაიწვა ამერიკელების გემი „დელაფარი“. გემის უფროსმა ინგომა რაკი დაინახა, რომ ცეცხლის გაქრობა შეუძლებელია, ბრძანება გასცა, ყველანი რიგზედ გამწვრივებულყოფნენ და განაცხადა, რომ ვინც უწყობებს მოახდენს და მე არ დამემორჩილება, აქვე

მოვკლავ რევოლვერითაო. ამ განკარგულების წყალობით გემზე სრული წესიერება იყო დაცული. ჯერ ნავებში გადასხნეს დედაკაცი და ბავშვები და შემდეგ ყველანი ტივებზე გადიყვნენ. ოცი წუთის შემდეგ გემი სულ ერთიანად დაიწვა, მაგრამ არც ერთი კაცი არ დაიღუპა და ასე გასინჯეთ, ტანთ-სამელოცი არაყის დასველება მხნე უფროსის წყალობით.

1844 წელს ინგლისის ერთის სასწავლებლის მოწაფეებმა პირობა დასდეს, რომ სასწავლებლის გათავების შემდეგ ერთმანეთს წერილი ვუგზავნათო. შეადგინეს სია უფროსობის მიხედვით და ასე გადაწყვიტეს, ერთი ერთმანეთს გადაესცეთ წერილი. ერთი მეორეს უგზავნიდა წერილს, ეს კიდევ ერთ-ორ სტრიქონს მიუწერდა და გაუგზავნიდა მეორეს, მეორე—მესამეს, მესამე—მეოთხეს. ამ გვარად ამ წერილმა რამდენჯერ-ღე შემოიარა მთელი დედამიწის ზურგი, რადგანაც სწავლის დამთავრების შემდეგ ზოგს მოჰყავს ბედმა ინდოეთში ამოაყოფინა თავი, ზოგს ამერიკაში და ზოგი ინგლისში დარჩა. აგერ, თურმე, 50 წელიწადია, რაც ეს წერილი სულ ერთ თავად გზაში დედის.

ჩინეთში ისეთის ამბითა და ზემოთ იციან მიცვალებულის დასაფლავება, რომ ევროპელი ვერც-კი წარმოიდგენს. დიდი ხანი არ არის მას აქეთ, რაც პეკინში დასაფლავებს გვამი ბატონიშვილის იო-ინგისა ისეთის დიდის ამბითა, რომ ჩინეთის სატახტო ქალაქის მცხოვრებლებთა-კი უკვირდათ.

მიცვალებულის კუბოს წინ მიუძღვოდნენ კაცები უზარმაზარის წითელის ქაღალტი; ამას თან მისდევდა მშვენივრად შემკული საკაცე.—30 ყმაწვილს მიჰქონდა მიცვალებულის ტანთ საცემელი, იარაღი და სხვა ნივთები, რომელიც განსვენებულს ბატონიშვილს სიცოცხლის დროს უყვარდა.

ვინც მიცვალებულს მისდევდა, ყველას თეთრი ტანთ-სამელოც ეცვა. (ჩინეთში მიცვალებულზე შვევის მაგიერ თეთრ ტანთ-სამელოს იცვამენ). ამათ მისდევდა მუსიკის ხორა, რომელსაც უკან მისდევდა მიცვალებულის ცხენი, ეტლი და საკაცე. ბატონიშვილის განსვენების შესახებ ამბავი დაწერილი იყო ეტრატზე და ეს ეტრათი საკაცით მიჰქონდა 8 კაცს, რომელთაც ყვითელი ტანთ სამელოც ეცვათ. შემდეგ 50 კაცს მიჰქონდა სხვა-და-სხვა ნივთები ბატონიშვილისა. შემდეგ მიჰქონდათ 30 ფიცარი, რომლებზედაც ოქროს ასოებით დაწერილი იყო ბატონიშვილის ხარისხი და წოდება. ამას მისდევდნენ აქლემები, ცხენები, ძაღლები; მიჰყავდათ ბატონიშვილის მიმინოები, მერე სხვადა სხვა ფერის ბაირალები და სხვა. ყოველივე ამას უკან მისდევდა აუარებელი ხალხი.

დებემა

(რუსეთის დებეშათა სააგენტოსაგან).
22 ივლისი

მადრიდი. შეიკრიბა მინისტრთა საბჭო შეერთებულის შტატების მიმართ საპასუხო წერილის შესადგენად. ჰტიქობენ, რომ მთავრობა დასთანხმდება ხელი აიღოს კუბასა და პორტო-რიკოზედ, აგრეთვე თანახმა იქნება იმისი, რომ დანიშნულ იქნას ესპანელებისა და ამერიკელებისაგან შემდგარი კომისია, რომელიც ლონდონში შეიკრიბება ზავის ხელშეკრულების დაწვრილებით პირობების გამოსარკვევად და ფილიპეს კუნძულების მომავალის მმართველობის შესამუშავებლად; ესპანია თანახმაა აგრეთვე დაუთმოს კუნძულებზედ ადგილები სადგურების გასამართავად. რაწამსაც ესპანია ოფიციალურად თანხმობას განაცხადებს, იმ წამსვე ზომები იქმნება მიღებული

ანტილის კუნძულებზედ ომის მოსასობად. მაგრამ ავინალოდოს საქციელი ორსავე მთავრობას აფიქრიანებს. როგორც ჰტიქობენ, ავინოსტოს ნახევრამდე ომი მოსაზობილ იქმნება.

პარიზი. პალატამ განიხილა სააპელაციო საჩივარი პიკარისა და მთავარ ბრალმდებელისა დიუ-პატი-დე-კლამის საქმეში ბერტიულისის განკარგულების წინააღმდეგ. ბრალმდებელმა ის აზრი წარმოსთქვა, რომ სსსამართლოს გამოძიებელს ეს საქმე სრულებით არ ექვემდებარება. შემდეგ განაცხადა, რომ ესტერგაზის საქმის საბუთის ქაღალდებიდან არა სჩანს, რომ დიუ-პატი-დე-კლამს ესტერგაზისთვის მხარი დაეჭირა და იმასთან ერთად ემოქმედაო.

ფრიდრიხსშე. იმპერატორი და იმის მეუღლე აქ მოვიდნენ. თან ახლავან ფონ-ბიულოვი და ამალი. იმპერატორს სადმირალო მუნდრი აცვია, იმპერატრიცას—სამგლოვიარო ტანისამოსი. მე-31 რაზმი გამწყრივებული სდგას. მატარებელი სასახლის ეზოს კარებთან გაჩერდა. ბისმარკის ოჯახობა მიეგება იმპერატორს ვაგონიდან გამოსვლის დროს. იმპერატორმა აკოცა ჰერბერტ ბისმარკს, ხელი ჩამოართვა ვილჰელმ ბისმარკს. შემდეგ სასახლეში შევიდა.

22 ივლისი
ვაშინგტონი. მაკ-კინლიმ მიიღო ოფიციალური ამბავი იმის შესახებ, რომ ისპანია თანახმა ზავისაო. ოფიციალურს პასუხს დღე-დღეზედ მოელოდნენ.

ფრიდრიხსშე. იმპერატორმა და იმპერატრიცამ დაჰყვეს ერთი საათი იმ სასახლეში, სადაც პანაშვიდი იქმნა გარდახდილი. თავ. ბისმარკის ოჯახობამ გააცილა იმპერატორი და იმპერატრიცა რკინის გზის სადგურამდე. რამოდენისამე დღის შემდეგ ბისმარკის გვამს დროებით დასვენებენ იმ ადგილას, რომელსაც ეწოდება „ირემთა ფარა“. ხოლო რამდენსამე კვირის შემდეგ გვამს გადასვენებენ იმ ტაგრეტში, რომლის აგებასაც უკვე შეუდგნენ.

წმილი რედაქციის მიმართ

გულითადს მადლობას ვუცხადებ ბ-ნ სიმონ ოთხმზურს, რომელმაც ჩემდამო რწმუნებულ სკოლას ამ წლის ქურნალი „კრებული“ დაუკვეთა თავისი ხარჯით, ქაქეთის სამრევლო სკოლის მსწავლებელი რაქვენ კონტრბე

განცხადება

ТОВАРИЩЕСТВО Брокеръ и К^о. ИЗВѢСТНОЕ СВОИМЪ КАЧЕСТВОМЪ УСОВЕРШЕНСТВОВАННОЕ ГЛИЦЕРИНОВОЕ МЫЛО. SAVON GLYCERINE PREPARE PAR FABRICANT PAR MOSCOU. ГЛИЦЕРИНОВОЕ МЫЛО БРОКАРЪ И К^о МОСКВѢ.

КЪ ВОПРОСУ

О поднятїи образованїя среди грузинскаго дворянства.

გამოვიდა და ისყდება წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მალაზიაში. წმინდა შემოსავალი დანიშნულია სასარგებლოდ დამშეულთა საქართველოში და რუსეთში. ფასი ერთი აბაზი. ვინც ათს წიგნს ან მეტს იყიდის, იმას წიგნი დაეთმობა 16 კაპეიკად. მყიდველთ უნდა მიჰმართონ ხსენებულს მალაზიას. (12-3)

ლიტერატურული ლექსიკონი

ლიტერატურული ლექსიკონი და აწერილია ქართულად ყოველი შესანიშნავი ქვეყანა, ქალაქი, დაბა, ციხე, მონასტერი, ეკლესია, მთები, წყლები, გამოჩენილი პირები და გვარები, სამეცნიერო საგნები, რკულნი, მოძღვრებანი და სხვა. მარტო პირველს წიგნში, ასო ანწმ, განმარტებული და აწერილია ორი ათასზე მეტი სიტყვა და საგანი. მათში განსაკუთრებული ყურადღება მიქცეული ცნობებზე ჩვენის ქვეყნის შესახებ, რომლებიც აწერილია უფრო მეტი სავსებით. მთელი ლექსიკონი გამოვა 15 წიგნად, თითო 160—200 გვერდად, სამს თვეში თითო, და ელირება სქლის მამწკრათასა მარტო 12 მანეთი, რომელიც მსურველს შეუძლიან ორ-ორ მანეთობითაც შენობანოს. მივიღებთ აგრეთვე მოკლე-მოკლე სტატიებს ჩვენს ლექსიკონში დასაბეჭდათ; ასეთს სტატიებს მოვეუწერთ მათის ავტორების სახელ-გვარს. მეორე წიგნი ასო ბანწმ უკვე იბეჭდება და გამოვა ენკენისთვეში.

ფული და წარაღება უნდა გამოაგზავნოს ამ ადრესათ: Въ Тифлисъ, Ивану Павловичу Ростомашвили. (10-104-3)

საკომერციო კურსები

ქალქისა და ვაჭებისათვის (წელი მერვიდმეტე)

კურსების დანიშნულება ის არის, რომ სპეციალური საკომერციო განათლება შესძინოს მსურველთ, როგორც ქალქის, ისე ვაჭებს, და მოამზადოს ვარჯიშობის შემწეობით ანგარიშის დახელოვნებით მკოდნენი.

სწავლის გათავების შემდეგ მოწოდებანი ეძლევათ. 1898—99 სამოსწავლო წელს შემდეგი საგნები იქნება სასწავლებელი: 1) საკომერციო კალენდარი, 2) საკომერციო არითმეტიკა, 3) ბუხგალტერია (მარტივი, ორ-კეცი და საბანკო), 4) არითმეტიკა სასაგარეო ხითქით, 5) საკომერციო მიწერა, 6) საგაქრო და სათამაშოქო წესდებანი, 7) მსწრაფლ წერა და წერბატრული და შოთანა (исправленіе дурного почерка).

სწავლა დაიწყება 15 სექტემბრიდან. ახლად შემოსვულთა მიღება დაიწყება 1 სექტემბრიდან, ყოველ დღე დიღოს 10 საათიდან თერთმეტამდე და საღამოს 4 საათიდან 8 საათამდე, კურსების სადგომში, სასლი ალექსანდრე ფრადანოვისა, № 9, სერგაევისა და მთის ქუჩაზედ, აფთაქის პარდაზად.

პროგრამები და წესები კურსებისა უსასყიდლოდ შეიძლება მიიღოს მსურველმა კურსების სადგომში და მათა წოვიანოების საბანკო კანტორაში, სიონის ქუჩაზედ.

ვინც ქალაქს გარეშე სცხოვრობს, შეუძლიან წერილით მიჰმართოს კურსების დაზარსებელს ს. პ. მანუელანსს, ტფილისს. (24-12)

ვეცხლისა ოქროსა

ტფილ. გამოფენა.

ქარხანა

ზეთიანის საღებავებისა (ქრასკებისა)

ა. ა. თუთაგისა

პირველ მისილამ გადატანილია იარმუილდან მიხეილის ქუჩაზედ, საავადმყოფოს პირდაპირ, სადაც პუშკინისული ბაღია, სახლი № 97. და მეორე განყოფილება საღებავებისა (ქრასკებისა) ავობარშია, სირაჯხანის თვეში. ორივე ალავას საუკეთესოდ მზადდება ყოველნაირი ზეთის ქრასკები და იყიდება დაშორებით სხვა წლებზედ იაფ ფასად. აგრეთვე ვყიდით ლიტოგრაფიის ქრასკებს როგორც გალესილს, ისრე მშრალს, მარას, ბრომანს-კისტებს და სხვა, აქვე ვიღებთ ყველა ნაირად საბუღების შეკეთებას, (რემონტს) როგორც ტფილისში, ისე სხვა საქართველოს ქალაქებში, მხოლოდ რკინის გზის სადგურების მახლობლად, საქონელი სხვა ადგილებშიაც გაიგზავნება ბეის გამოგზავნით 20% ფას დაღებით. (40-5.-9)